

Forfatter: Fibiger, Mathilde

Titel: Udrag fra Clara Raphael

Citation: Fibiger, Mathilde: "Clara Raphael", i Fibiger, Mathilde: *Clara Raphael*, udg. af Lise Busk-Jensen , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1994, s. 306.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-fibiger01-shoot-idm140403938194336/facsimile.pdf> (tilgået 11. april 2024)

Anvendt udgave: Clara Raphael

- 34 *Grimms Eventyr*: »Der Herr Gevatter« fra de ty. forfættere, brødrene Grimms *Kinder- und Hausmärchen* (1812-1815, nr. 42). Eventyret er indeholdt i den da udgave fra 1821 med samme nr. (42, s. 196-198) under titlen »Hr. Gudfader«; Fibigers genfortzælling afviger stedsvis, men ikke væsentligt fra originalen, fx lader hun en kost og en rive skændes, hvor såvel den ty. original som oversættelsen har en kost og en skowl.
- 36 *tauelig(e)*: som lige netop tilfredsstiller behovet (tarvet); ordet var dengang ikke så nedsettende som nu.
- 37 *vist*: her i bet. sandelig, visselig.
- 38 *Bomærkethed*: begrænsning, snoevsens. – *Timelig(e)*: det som hører til i tiden modsat evigheden. – *tjene to Herrer*: Matt. 6,24. – *Helheim*: dodsriget i nord. mytologi. – *Straadød*: at do i sengehalmen, dvs. af sygdom eller alderdom.
- 39 *Mundering*: udrustning. – *Tordenskjold*: da.-no. sjøofficer i Den store nordiske krig 1700-1720.
- 40 *Forsyn(e)*: i alm. religies forstand beregnelse for Gud, opfattet som den mere el. mindre personlige magt, der forsørger mennesket og styrer dets liv i stadig samvirken med den menneskelige frihed. – *Ikaros*: gr. mytologisk figur der føj for nær solen, så vokset på de vinger, hans far havde konstrueret, smætede, og han styrtede i havet. – *forsørgeligt*: skjult. – *Ved Baldur (...)*: citat fra A. Oehlenschlägers (1779-1850) *Baldur hin Gode, Nordiske Digte* (1807) s. 159; egl.: »Ved Baldur sammenholdes ene Valhall Krafts.
- 42 *emancipende*: frigjorte. – *Herrernes Rettigheder*: de juridiske og økonomiske borgerrettigheder, som kun gjaldt mænd. – *Føremønster*: arbejde. – *Ei af Tø*: en af to muligheder.
- 43 *Han freidig løfter (...)*: 2. og 3. str. fra Poul M. Möllers »Studentersang IIs« (*Ejendadte Skrifter* I, s. 112-113); egl.: »Sig ruster til den raske Strids. – at Pigen nu vil med!«: skjult citat fra den i april 1848 udkomne og vidt udbredte soldatervise af Peter Faber (1810-1877); »Dengang jeg drog afsted«, hvis 2. l. som bekendt lyder: »min Pige vilde mede.« – *usurper*: tiltæne sig magt.
- 44 *en vigtig Sag*: da Heiberg gifte sig med skuespillerinden Johanne Luise Päges, var der en tilsvarende diskussion på Det Kgl. Teater, om Johanne Luise nu skulle tituleres med det fine 'frue' eller det mindre fine 'madam' på plakaten. Teaterchefen henvendte sig til Frederik 6., som afgjorde sagen: »Naturligvis *Fra* Heiberg. En Kone har sin Mand. Range! Johanne Luise Heiberg. Et *Lia*, gjenoplevet i Erindringen« (4. udg. 1944) I, s. 152). – *uskatteligt*: som ikke kan skattes højt nok, uvurderlig.
- 45 *O M* (...)*: parodisk omskrivning af H.P. Holsts (1811-1893) mindedigt (1839) ved Frederik 6.'s død, hvis indledende linjer lyder: »O

Fædreland, hvad har du tabt – din gamle Konge sover». – *Byfogden*: politimester; underdommer, ofte i mindre byer tillige borgmester. – *interessant*: her nok i det dætidige modeords betydning: med dæmonisk tiltækkningskraft; også: sensationelt, pirrende.

- 46 *Fatiendt*: hylster. – *Faderhu*, og meer end *Moderarme*: str. 8, l. 6-7 fra »Jeg vil fra hver en syndig Lyst« af H.A. Thim (1800-1866); salmen, som ikke står i *Ddi*, har Fibiger formenlig fundet i Peder Hjorts *Gamle og Nye Psalmer* (1840); i 3. udg. 1843, som Fibiger ejede, står de citerede l. s. 69.
- 48 *Martensen*, H.L. (1808-1884): teolog, fra 1854 Sjællands biskop, udgav en række prædikensamlinger og hovedværket *Den christelige Dogmatik* (1849). – *en af sine Taler: Prædikener* (1847), VI. prædiken: »Kom ihu at level!« (citatet s. 84); egl.: »At voxne og tage til i Viisdom og Naade, der er at levels. – Kun den er viis (...); citat fra Oehlenschlägers *Baldur hilt Gode* (se n.t. s. 40) s. 152; egl. »Til Maaleet stræber Dag og Nat.«
- 49 *ti for en*: ti i stedet for en. – *manuels sujet*: fr. uheldige elementer. – *Friheden blev Bondene forkynnt*: stavnsbåndets løsning 1788. – *Arilds Tid*: de tidligste tider.
- 50 *Mand, Kvinde, er intet helt*: myten om de to kaus oprindelige enhed og de adskilte halvdeleres stadige søgen efter genforening går tilbage til antikken og fremstilles fx i Platons *Symposion* (o. 370 f.Kr.). – *Aladdin*(s): helt i eventyret »Aladdin og hans vidunderlige lampe« fra den pers.-arab. samling *1001 Nats Eventyr* (o. 900); også kendt fra Oehlenschlägers skuespil *Aladdin eller Den forunderlige Lampe* (1805). – *idelig*: stedig.
- 51 *Offering*: ved de kirkelige højtider, jul, påske, pinse, og ved visse kirkelige handlinger som barnedåb 'ofrede' man pengegaver som løntilleg til præst og degn. – *Cjendsheme*(s) el. baptisterne: religiøs sekt der bygger på voksenråb; den første da. baptistmenighed blev grundlagt i 1839 i modstrid med lovens dåbstvang, som først blev ophævet i 1857. – *Gaaer hen og lever* (...): Matt. 28,19-20.
- 52 *Anvesynden*(s): kristendommens idé om menneskets nedarvede syndige tilbøjeligheder. – *huldet*: holdt fanget i.
- 54 *Der er vel umuligt* (...): Matt. 18,7. Der prædikes i kirken over dette teksted 22. søndag efter Trinitatis (uge 44), hvilket passer med det tidspunkt (begyndelsen af nov.), hvor Fibiger renskrev sit manuskript, men ikke med fiktionsens tid (marts).
- 55 *Engelens Fald*: Satan var oprindelig en af englene; han blev kastet ned fra himlen, fordi han ikke ville boje sig for Guds alnagt. – *Man skal kjende Treet paa dets Frugter!*: Matt. 7,20. – *Tvedragt*: uenighed, strid.
- 56 *Mythen i Bibelen* (...): 1 Mos. 3.
- 57 *Der er een Gud*: Claras afgvisning af, at Jesus var Guds son, og af Tre-